ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 22

ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ
ՕՐԱԳԻՐ

ԵՐԿՇԱԲԹԻ 10 ՄԱՐՏԻ 1844

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Այս օրագրութեան ով որ կը փափաքի իրեն ստորագրել, մեծի Արտածումնեաց ընկերութեան Տպարանը կամ իր հասցէն ամեն ամսոյն գինը 125 դահեկան ։ Ի Պօլիս ազատի առ խանը Արտաւազդեան Ա. Մէրաի Այտոնեանին գրատունը ։ Ի Կարին Արզրում Է. Պօղոս Ք. Մավիկոնեանին վաճառատունը. Տրապիզոն Գէորգ Աղայ Լուսաւորչեանին վաճառատունը ։ Ի Տփխիս Արզրումեան Խ. Ֆռէնկ Կարինեանին վաճառատունը ։

Յեզեկիա Ք. Սրտածաւալանը Կիլիկիայու Լուրջակիրեանց Առաջնորդարանը ։ Ի Տէրբէնդ վաճառական Գէորգ Աղայ Խաչիկեանին տունը ։ Ի Սուրբ Էջմիածին Խ. Երեմ Աղայ Մ. Վարդապետին բնակարանը ։ Ի Նախիջևան Աղեա Ա. Ստեփան Յ. Մէկիր Մելքոնեանին տուն ։ Ի Թիֆլիս Աղայ, Ի. Կարապետ Երիցեանին վաճառատունը ։ Պօլիսէ Ելեւ Մ. Արիսեան Աղայ Էփէնտի վաճառանոցին գրատունը ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՔ

Զմիւռնիա 10 Մարտի ։

Մեծափառ ԱՊՏԻՒԼ ՄԷՃԻՏ ամենողորմած Կայսերն հայրական խնամքը և անուշիկ հաճոյականութիւնը, որ Իւրեն հնազանդին յանձնուած ամեն ազգերը մէջը կը վայելեն, մանաւանդ մեր հասարակ ազգը, միշտ ալ սրտագին կ՚ընէ մեզի Նորին Մեծափառութեան կենաց հաստատութեան և երջանկութեանը համար անդադար բարեմաղթել ը լալ, ու զանազան խոնարհութիւններով ամեն ազգաց առջև երջանկութեան և յառաջադիմութեան միջոցները գտնալու հոգ կը տանի. Ի միջոց այսոցիկ մանաւանդ մեր Հայրենասէր օրագրոյն վրայ անոր հաստատուած՝ անփոփոխելի նպատակը ըլլալ մեզի, և բոլոր ազգս ալ հարկ կը զգայ մեզ զեն երախտագիտութեան և մտաւորութեան բարեմաղթութեան խորին ակնածութեամբ և հնազանդութեամբ հրապարակել, Հայրենասէր օրագրոյս միջոցաւ իբր նշան շնորհակալութեան սրտից ։

Այսպիսութեամբ սկսիլ կը ծանուցանենք, քաղաքիս այսուհետև խաղաղ վիճակը, որ կը վայելենք ժամանակէս հետէ Վեհափառ Սուլթանին Հաւաքիլէին խոհեմ կառավարութեամբը. և մանաւանդ թէ որ քաղաքիս պահակները (խօլէճիի) կանոնաւոր զօրքերէն գրուեցան Բարձրագոյն հրամանով, ալ աւելի խաղաղութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ քաղաքիս մէջ ։

Վաճառականութեան սպառման որ է նաև, քաղաքիս մէջ կանոնաւոր զօրքերուն հրամանատար Մուս-ճաշու ը Նէմին փաշային խոհեմութիւն և զգոյշ աչալէջութիւնը, որ լուռ ամենայն հանճարու հերութեան նորէնոր կարգադրութեանց, օրինաւոր կարգապահութեամբ կը սնուցանէ իրեն յանձնուած պաշտօնը ։

Հիմա ամեն չափ Արաքսածներուն ընկերութեան սպառնալիք ծածկութիւնը և Հայրենասէր օրագրոյս հրատարակման առթերը Ալթին ազգային Տէրանց սրտին, և աշխատավոր ատենադրութիւններուն բաւական ցաւ տուած ըլլալը, որուն շատ աղէկ խնդրուած է. որոնց մեծ մասը՝ թէպէտև հեռաւոր և զանազան քաղաքներու մէջ կը գտնուին, բայց այսու ամենայնիւ այս աշխատութեան գործառնութեանը ձախող դիպուածր իրը սրտամաշ ասած գոյը՝ մինչև հիմայ չէ հասկցան ալ չէր կրնար ըսել. անոր համար աւելի կը համարինք հիմայ օրագրոյս միջոցով այն անցած գացած անձնանց արկածներուն պատմութիւնը, որովհետև հայրենասիրութեան մէկ նշանն ալ անյիշաչարութիւնն է ։

Ուստի կը փութանք մեր խորին շնորհակալութիւնը հրապարակաւ և շնորհակալօք մատուցանելու. Աշխատեր մեր բարերարներուն, որոնց պարագլուխը Արժանապէս Սափրյեան Պաւլէ աղայն կը ծանուցենք, փասն զի ինչպէս որ առաջին անգամ օրագրոյս յառաջխաղացութեանը համար ազնուաբար հոգ տարաւ, նոյնպէս ալ այս անգամ վերստին հրատարակութեան համար հոգւով չափ խնամք տանելը, մեր երախտագիտութիւնը և գոհունակութիւնը յայտնելու կը փափաքինք ։

Յ. Մելիքսէդեանց բարեմիտ սրբոն Սուքիասեան (1) քանի մը ամիս ՚ի վեր Հայաստանէն գրած շարունակ գրերէն բարեկամօք մեզի հաղորդելու սովորութիւններ աւելի ենք. զորոնք թէպէտ ժամանակին հրատարակելու չէ յաջողեցաւ, բայց Հայրենասէր որոնց բաւական աշխատանքէն բարեր ըլլալը ապա վիճակով արժան կը համարինք անոնցմէ մէկ քանին մեր սիրուած ընթերցողներուն համառօտակի ծանուցանել ։

Սուրբ Էջմիածնի մէջ եղած շինութիւնները թէ կաթողիկոսարանին վերանորոգութեան մասին, և թէ ուրիշ քանի մը հայրենասէր բնակարաններու նորէն շինութեան համար, որոնք ժամանակէ մը ՚ի վեր սկսուած էին, արդէն շատ հեռացան և փակուած՝ ձևով կատարուեր են, և Տպարանին վերատեսչութ, պաշտօնը որ ժամանակէն հետէ սրբազան Աբէնհայեանին անդամ բազմը արժանապատիւ Հայկեանց Տէր Առաքել ծայրագոյն վարդապետը կը վարէ (ահա թիւ 6) հիմայ արժանապատիւ Տ. Աբէլ Մ. Արարատեանց վարդապետին յանձնուեր է ։

Հին Նախիջևանայ հոգևորական կառավարութիւնը, ամենայն փութով կը պատրաստուի նոյն քաղաքին մէջ օրինաւոր կերպով հոգևորական աշակերտներուն համար յառաջադէմ ուսումնարան հիմնաւորել. ուր և կրթուելոյն բոզանաներուն արդէն. փասն զի Հայաստանի մէջ արդէն արգիլուած է աշխարհական

(1) Միշտ սիրելի ազնուականը որ ժամանակէ մը ՚ի վեր Սրբազան Աբէնհայեանի երեւանուած գրաւիշխանութեան մէջն էր, հիմայ Բարձրագոյն Հրամանաւ՝ Հին Նախիջևանայ Հոգևորական կառավարութեան ատենադպիրն է ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ծաղկութիւն և Զախորդութիւն, և անոնց քանի մը անհարդ հետեւանքներուն ձևը ։

Աշխարհիս վրայ պատահական բաներուն և ոչ մէկը իրենց նոյնութեան վիճակին մէջ միօրինակ անփոփոխ չի մնալուն պէս, ոչ յաջողութիւնը կրնայ յաւիտեան մնալ և ոչ ձախորդութիւնն ալ երկար ժամանակ կը յարատևէ. թէպէտ առանց հասարակաց է. թէ "յաջողութիւնն և ձախորդութիւնը իրը անբաժանելի ընկեր են իրարու հետ" բայց մանաւանդ անհաշտ թշնամի են ալ միմեանց, և միշտ բարձրացնելով մէկզմէկու դէմ կը պատերազմին. մերթ երբեմն մէկը և երբեմն ալ միւսը յաղթող կը հանդիսանայ ալ ՚նէ, իրենց յաղթանակին փառքը չեն կրնար ուզածնուն չափ վայելել, վասն զի իրենց կարգական ներգործութիւնը իրենցմէ կախուած չէ. բայց կեանք մէկ Աստուածային Տնօրէնութենէն, որ բոլոր ամենայնի կարող է և գիտէ բոլոր ժամանակներն անոնց կարգաւորութիւնը ուղղելու. անոր և բարձր լեռներ ծածկին տակը իջեցընել, և անդունդներուն խորերը դաշտեր և լեռներ վեր հանել բարձրացընել. մէկ խօսքով՝ զամենայն մէկ վիճակէն ուրիշ վիճակի փոխել ։

Շատերս կը կարծենք որ այս պատահական յեղափոխութիւնները հասարակաց անսովորութեան ծանկեալ բաներ չեն. բայց զարմանքն այն է որ առանց խորին մտածութեամբ նայելու. միշտ խորաւէր վրայ են աշխարհիս գիտնական պատմաբանները, որ կամաւորապէս պատմեն շատերը մանաւանդ թագաւորները կերպ կերպ հնարքներով կը մերժեցընէ. զոր մանր արծաթեղինութեամբ զգոյշ փառասիրութեամբ կային. շատերուն ալ միայն անունն միայն կը գրուէ, որ մանկներէն սիրովը անոր հետ կապուելով, մասնորը անմոռացելոց պէս անջնջելի կը մնայ. Ասոր աշխարհիս հետ այսպէս կապուած մարդիկ, աշխարհիս վրայ անմահ կենդանի վարելու նախատեսութեամբ, իրենց բարեկարգութեամբ հանդիսաւոր յաջող վիճակը իրենց աշխարհագործութեան և հանճարեղութեան առաւել, իրենց հետ ալ յաւիտեան պէտք մնայ կը կարծեն, և ամենևին մտքերնին չեն բերեր թէ փորձ է արդեօք իրենց այն բաղդը. անոր համար ալ շատ անգամ ըրն հոգևորին ձախորդութեան պատահելու ըլլան՝ անմիջապէս յուսահատութեան խորխորատին կը գլորին ։

Աշխարհիս և անոր վրայի բոլոր գոյացութեանց փոփոխական և անկայուն ըլլալուն վրայով, և մանաւանդ պատահական ձախորդութեանց հանդիպութեանը առնելու համար, այսպէս կը ձայնէ խելացի ին մէկը. "Կեցութիւնը չի հասած (կըսէ) զուն անոր սովորել. բուն թէ աշխարհիս վիճակը անստոյգ է, և ըստ մեծի մասին մերկանդուի և անհաստատ. եթէ երբեմն խաղաղութեան քանի մը օրեր կը պատահին, սովորաբար ալ անհանգստութեան երկար ժամանակներ անոնց կը հետևին. և այն ատենը խիստ մեծ տարաւորութիւններ կրնան անոնց, երբ յանկարծ մեր վրայ կը հասնին. բայց երբոր միաքը նոյն կեղակարծ ձախորդութեանց դարմանին յառաջ պատրաստ ըլլալ սպառած ըլլայ, հարկաւ անոր դառնութիւնը կը պակսեցընէ" ։

Այսոց է, զի մարդիկ հաւանցան հեռանկարով և շատ գժուարութեամբ կը ժամանեն յաջող վիճակի և մեծ աշխատանքով արժանի կըլլան բարձրանալու. բայց ձախորդութիւնը առանց իրէ հետեւելով իրէ-

ցերըն քահանայ ձեռնադրելը. միայն քահանանե-րուն ուղիղը կարող են քահանայ ընել, ինչպէս որ Հայկեանց օրագրոյս չորրորդ թուոյն բանա-սիրականին մէջ յիշատակուած է. այս գործողու-թիւնս ալ եւ Եգիպտ յաւաջագիտութեան մէկ մեծագոյն ընելը յայտնի ընելով, ուրա-խութեամբ կը ծանուցանենք ։

Մեծ գոհութեամբ կը յիշատակէ վերոյգրե-եալ նամակագիրը, որ յոյժ Աղէքսանդրոսին Պրո-կօբոս Մեծապատ. պատուական ազգին Անիսեան Ս. Միսաէլով Եպիսկոպոսին ազգասիրական ջանքը, թէ Տէրութեան պաշտօնին թէ, ազգային վերաբեր-եալ գործերուն եւ թէ Եկեղեցականաց ժո-ղովուրդներուն բարեկարգութեան եւ յառաջա-դիմութեանը վրայօք. ուստի անհրաժեշտ պար-տաւորութիւն կը համարինք յիշել Նորին ազգասիրական գովելի խնամքը շնորհակալու-թեամբ հրատարակել. ամենն այդ կատարեալ բա-րեկեցութեան միջնորդն ազգային այն ամէն կը համի երբոր Սրբոյն Հայր ծանր ծառայու-թեանց խորութեամբ նոյն ազգին երեւելիներն ալ միաբան սիրով ձեռնտու կ'ըլլան ։

Նոյնպէս և Եգիպտացի Տէր Միքայէլեան բա-րեհոգեաց պարոն Կոստանդին բրած մեծապա-տուական մեծ գոհութեամբ կը յիշատակէ, որ Կահիրէի գաւառին մէջ Ալեքսանդրիա էլ-ային վրայ իր սեփական ծախքովը քարաշէն կանգնեցնել չինել տուած է անցեալ տարի. որուն կառուցման համար բրած ծախքը հա-րիւր հազար դուռուշէն աւելի կը կարծուի. այս գեղը յարգանօք անձերիներուն ժամանակը յատուկ ատենաձայնով. մեծ գեղապատութիւն կուտար ձանապարհորդներուն, որոնցմէ և ամ-մէն տարի հազարէն ամեն թուականի ալ պակաս չէին, ուստի մեծագոյն օգնութեանն այս բրած բարեգործութիւնը անմոռանալի երախտիքներն է այն կողմի գաւառաց. գիւղերուն ազգերուն. մէր ազգին մէջ արդարեւ միշտ անպակաս են այսպէս բարեգործ անձինք, որոնց գովելի և օգտակար պատուէները ամեն ժամանակ կը փայլեին ։

Տարիներ չափ կայ որ Նորին Սրբազան Վե-հափառին վերաբերեալ ամփոփութեանց լուրերը, Պոլսեցիներու եւ Եգիպտոս ազգայիններուն պատուական նորութիւն եղած է. և բոլոր Եգիպտոս ալ անդուլական

պորտութեան աւետումն ըլլալուն համար, ամեն մարդ մեծ փափաքով կը զանկայ լսելու. և լսածն ալ հետեւոր և մերձաւոր բարեկամներուն շուտով մը հաղորդելու փութալով՝ և անոնցմէն ալ իրարմէ հե-տաքրքրութեան պատճառաւ երբեմն սխալմունքներ կը ծնանին ։ Այսպէս ալ անցեալ տարի Նորին Վե-հափառութեան Արեւելեան Պատրիարքներէն մէկը ի սուրբ Էջ-միածնի ճանապարհին եղած պատրաստութեան լուրը անձնելով սուրբ Էջմիածին, շնորհաւորութեամբ հա-ճոյ շարժեցաւ արժանավայել յարգական ընդունե-լութեան պատրաստութեամբ. այս ընդունելութեան հրաւիրակ ընտրուեցան Սրբազան Արեւելեան ան-դամներէն Արքեպիսկոպոս Յովսէփ Տէր Եպիսկոպո-սը և Սրբազան տէր Պօղոս Տէր Եպիսկոպոսը և երկու ծայրագոյն Վարդապետ, երկու Աբեղայ պատիւ, երկու Եպիսկոպոսը հետերնին երկու ալ ա-հեղապարտ ծառայներ. և այլ եւս հարկաւոր պատ-րաստութեամբ Տփխիս հասան. ուրկէ ալ պատրաս-տութեան վրայ էին շատ բազմութեամբ և մեծ հան-դէսով առաջ երթալ մինչեւ ի Կարկաս. ճամբուն մէջ այսպէս կը յուսացուէր թէ Նորին Վեհափառու-թիւնը ժամանակը վրայ է այն միջոցները. կոչման միաւորման. ինչպէս որ այս սրբազանին լուրը օրագ-րոյս 17 թուով հրատարակեցինք։ Բայց Նորին Վե-հափառութեան վերահաս յանկարծական հիւանդու-թենէն ծանօթացեր էր ամենուն լուրը ստուգու-թեամբ, պարտաւորեցան հրաւիրակ Սրբազան Հայրե-րը դառնալ վերստին ի սուրբ Էջմիածին ի 20 հոկ-տեմբերի ։

Բայց անցեալ ամսուն փառք խնամոց մարդասիրին Աստուծոյ, որ խնդրենք ընել Եգիպտոս ուղղափառ հաւատացեալները և ողորմեցաւ. և իբր նոր ամ Լեզեկիա պարգեւեց մեզ Նորին Վեհափառութիւնը ի մխ-թարութիւն և Քրիստոնէահաճոյ կատարելութիւն օրհնեալ նորոյ Աթոռի ։

Այս փառաւոր հիւանդութիւնը պատահեցաւ անց-եալ տարւոյ յուլիսի երեքն, և տեւեց մինչեւ ցբր-դան սեպտեմբերի. և հիւանդութեան ժամանակը երջանիկ, ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան և Ռու-սիոյ Պատրիարքութեան Եպիսկոպոսն մայր սուրբ Էջմիածնի հաստատութեան հրովարտակը շնորհեցաւ Նորին Կայսերական Մեծութենէն. և նոյն օրը սէ-րութեան հրաւիրեցաւ Նորին Կայսերական Մե-ծութեան հետ, նորին գործոց Նախարար Մեծա-փառ պարոն Պերովսկիի յատուկ գրութեամբ. ո-րուն թարգմանութեան օրինակը կը դնենք ստո-րեւ ։

Նորին Սրբազնութիւն Ձեր
Օգոստոս Տէր

Ըստ ամենահզօրագոյն յայտարարու-թեան խնդ յատուկ ցանկութեան Ձեր Վեհ Սրբազնութեան արժանաւորի բարերարու-թեան ամսաթիւ գթութեամբ Կայսրն, Նորին Կայսերական Մեծութեան հաճոյ է յայտնել, զի ներէ ազատութիւն Ձեր ներկայէ, յայտ նաեւ զի Նորին Մեծութիւնն բարեհաճեցի ընդու-նիլ զՁեզ ի Պետերբուրգ յաւուր կիւրակէի 15 ամսոյս ըստ պատարագին ։

Ծանուցելով զայսմանէ Ձեզ օգոստոս Տէր, կատարեալ յարգութեամբ և հաւատարմութեամբ պատիւ ունիմ միալ

Ձերայն Վեհ Սրբազնութեան
Օգոստոս Տէր

Թիւ. 2423 խոնարհագոյն ծառայ
ի 10 օգոստոս 1843 Լ. Պերովսկի ։

Վերոյգրեալ Սրբազան Վեհափառին կատարելա-գործութեան միջոցին և Կայսերական Մեծու-թեան հետ տեսութեան ժամանակը նախորդ ատենի լուրը Արքազան Միքայել Տէր Եպիսկոպոսին շնոր-հիւ ի Պօլիս ելիմոսը Տէրանց Եպիսկոպոս և Գաբ-րիէլ մեր Միաբան բարեկամաց հասնելով, և ա-րտեղ ալ մեզ երկար պատմութիւններն քաղելով յօժա-րակամ փափաք կը հրատարակենք ։

Ի 18 Նոյեմբերի կիրակի օր ցերեկուան ժամը 12ին Մեծափառ Տէր Կիրակոս Նորոյնոր Սրբազան Կա-թողիկոսն ամենայն Հայոց, Մեծափառ Հրաւ-իրաց Տեառն խաչատուր Վաճառական Նիկոլայի ըն-կերութեամբ Կայսերական պալատը գնաց. և այն ինչ պալատին ներքեւ մտածեց ատենարանին առջեւը հասնելուն, ուր բարձրաստիճան հրամանաւ պատրաստ-ուած էր մեծամեծարաւոր աթոռներ կառքի նման, յար-մարցուցած երկու ձախարակներու վրայ, որուն ի բոլոր կանգնած էին չորս մարդիկ. որոնք կը հրամ-ցուին Կայսերական Հիւրին նստիլ նոյն աթոռին վրայ. բայց Նորին Վեհ Սրբազնութիւնը չի հաճեցան ։ խնդրեցին որ Կայսեր հրամանն է և պէտք է որ նստի, և այսպէս երկու հոգի նոյն աթոռը ձեռքերնին վեր բռնելով, հանեցին 140 աստիճան սանդուղէն մինչեւ վե-րին յարկը սրահը, ուր և աստիճանաւորներ գերա-զանց կը հրաւիրէ անոնցմէն սենեկին մէջ հանգ-ստանալու. և այն սենեակին մէջ 6—7 րոպէի չափ նստելէն ետեւ, կը ներկայանայ Պալատինակը և կը հ

իրեմն կը վազէ կը հասնի մարդոյս վրայ, շատ անգամ թեւերը և պատճառներ ալ չի տար անոր. վասն զի տարիները վարէն ի վեր ելած գլուխը ելլելու կը նը-մանի, որ շատ կը հօղնեցնէ վերելակը, իսկ երկ-րորդը վերէն ի վայր իջնալու պէս դիւրութեամբ և շուտով կը հասնի և կեցնէ գծերուններուն և երբեմն մեծամեծներուն վրայ ։

Բայց աւելի անտանելին և խիստ դժուարը այն կըլլայ ինչ որ պատահման ծախսուցութեան ենթա-կայ եղողին, ինչ ատեն անդարձելի մարդիկ ալ ա-նոր չորս դին պաշարելով, կորսնցնելու ըլլալը առդ, անոր անցաւոր թշուառութեանը վրայ խնդալով ծաղր կը ընեն. ոմանք կը լմնցնեն և կը դա-տապարտեն ալ. Եւ անոնցմէ աւելի անխիղճներն անոնք են, որ անխղճմտելի գլուխներուն զանոնք կը վառեն օ-րինաւոր միջոց կամ ժամ պարապոյ գտնալով. ո-րովհետեւ թէ անոնց կրակին խեղճին ատեցը սպիտակելու. բայց բարեբաղդաբար ինչ ատեն նոյն մարդը ձախորդութեններէն ազատելով յաջողութիւն գտնելով ձեռք բերէ, անոնք ալ խելքը իրենց առաջին ընութիւնը փոխելով խորամանկ պէտք կը դառնան. և զանազան կեղծաւորութեամբ կայինին

շողոքորթելու. և խորշելներնին մոռցնել բարեկամ ձեւացնելով, ուրախակից կ'ըլլան. և իրենց ըմբռնել տարօրէն կեղծեալ մէջ կը թափեն՝ բայց սրտեր-նուն մէջ նախանձութեան կրակը չի մարած ծածկը-ուած է. և այսպէս շատ անգամ ալ պարզամիտ մարդ-կանց կրնան հաւատցնել իրենց ճշմարիտ բարեկամ ըլլալը՝ որ նորէն մէկ արգասիքն լարեն ։

Շատ անգամ կը պատահի, որ մարդը իր անձ-նական օգտին կամ հասարակութեան բարութեանը համար՝ ինչ-որ գործերնը ձեռք զարնելով, և զա-նի աշխատութեամբ և ուղիղ ձեռնտուութեամբ բերելը յաջողութեամբ առաջ տանելուն վրայ, մէ-կէն նախանձոտ թշնամիներուն ժամերէն ալ ազատ չի մնար. և գնալով՝ ապրան որ յանցող ծամբոյն մէջ առաջ քալէ, այնչափ ալ հակառակուեր թշնամեաց չար նախանձը՝ աւելի եւ բորբոքելու պատճառ կ'ըլ-լայ. գրուած է թէ "Շատ վէճ կը հանդիպի, որ մեծ պատիւ մեծ պաշտօն ունեցողները՝ զժբաղդ ձախորդ բաղդին ձեռքէն խոյսին. ինչպէս բարձր տնկուած-ը և պայծառ լեռներուն վրայ կը տեսնուող իր-կինքէն կրակ կայծակներ աւելի կը թափին կը զարնեն. փոթորիկներ և կարկուտներ հոն անդա-

կաւ են. անոնք ուրիշներէն աւելի թշուառութեան ձախորդութեամբ կը կործանին ենթէ իրենց հպար-տութենէն՝ ենթէ չար մարդկանց ձեռքէն, և կամ նախանձոտներուն որոգայթներէն ։ Նոյնը կըսէ թէ Չարասիրտ մարդիկ միշտ ծածուկ հնարքներ ունին հ-ակրիտ կամ փորձառութիւնը, որ պատուաւոր մարդը աւելի ընէն և անոր հալածանք բաշխել տա Ըստ որինի անոր ատենց այսպէս ըլլալը աւանց ձի տեսով. զիտէ եւ թէ երբեմն կը թողու առատ բարի բարի մարդիկներ Նոյնման չարչարանք և հա-լածանք բարեկամներուն անգամ երեսէն, զիտէ թէ կը թողու զանոնք որ մարթինի նման փառքին. բայց ի թողուր ամենեւին որ այրին ։

Յայտ է, թէ առաքինի և խոհեմ մարդը չա-րահիւթ եղեգան նման օրան և բարձրացած ըլլա յանկարծահասէր միջոցաւոր Լեռներուն առնե-լով ի երկիր կը խոնարհի, որ իր վայելն առ-անցնի, և ետքը վերստին իր նախկին դրութեան դառնայ՝ առանց իր արմատն բաժնելու ։

Անհին փորձառութեան կը փորձէ կրակով մարդի և ժամանակով կը զուտ փորձը փայլեցընէ կը ծագի. նմանապէս և երկնային շնորհները

րափրել Կայսերական ամենակը , (որուն մէջէն կը բացուէր դուռն մը Կայսերական առանձնասենակը այժմըն Հաւաքման) և այժմուսը խնտրձանաբերն մատուցանելոյն նուէր կ'ըսէ , Կայսրը կը հրամայէ որ Չէր պաշտօնէութիւնը այս տեղ հանդիսանայ , մինչ իրեն Աշխարհին փոխարքայը , և զինուորական նոր պաշտօնատարք առանձնասենակին դուռն եղած կը հրամայէ թէ Կայսրը կը խնդրէ Չէր որ ներս հրամայէ . և ինչ ժամանակ Կայսրն Մեծ Արքայութեան Կայսերական առանձնասենակին դռնէն ներս կը մտնայ , առջի վրայ զանազան Կայսերական Ընտանեաց երկրպագութեան եկած , առջի կը բացուէր բոլոր Աստուծոյ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ անուամբ , և այս մամուլով կը համբուրէ ձեռքը , և Մեծափառ Կայսրն ալ սուրբ Հայրապետին ձեռքը կը համբուրէ և կը հրամայէ որ նստի Աթոռին վրայ . բայց երբոր չէ կամենար նստիլ՝ կը բռնէ Մեծ Արքային ձեռքէն ու կը նստեցնէ Աթոռին վրայ . և Մեր Կայսրն ալ երկու բազկեւ բռնելով Արքայանին ձեռքը կը բռնէ . ուր լրած խօսակցութիւնները Կայսրն Մեծ Հայրապետութեան կոնդակներ որ գրած էր Արքային Մեծին Պետր Կայսերական , որինակներ կը յայտնէ :

" Ակսու (կրել) Կայսրն Կայսերական Մեծութիւն Հեղակագնդ Հայրապետութեանը յանձն , նախ վասն խնամ առաքելութեանց , վասն որդեգրութեան անձին իւրոյ զօրութեան . 'ի վերայ ամենայնի զօրութեանց , վասն որդիսութեան Աթոռոյ Էջմիածնի և այլոց եկեղեցեաց , վասն որդիութեանց ընդհանուր ազգին Հայոց , վասն Հաւատարիմ Հայոց և առաքելական վասն Հոգեւորական յաղագս ամբաստանութեան ազգին Հայոց 'ի Կայսերական գրութիւն գիտնական աղգային Հոգեւորականութեանց , վասն ջանալոյ յաղագս պաշտպանութեան ազգային մխիթարութեան , վասն կարենալոյ զմնալ այլազգեան քարոզչաց ազգին և Եկեղեցւոյ մերոյ , և վասն յաջողութեանց իւրոց յաղագս Հոգեւորացն վերաբերելոց իւրում ձեռնհասութեանց . և յետ որոյ յոյս բաղձանց յանձնառեալ զամենայն 'ի մեծ խնամ , թէ չէ մերժել խորում Կայսերական Մեծութեան երկար բանախօսութեան ներկայացուցանել Ներսէսն , թէպէտ և նմանէ ես խոստացութեան Աթոռոյ անհանձայն աշխարհական իմոյ յոյժ , ընդ Հանգամանս յառաջակամ առաւել , մեկ և յաւէ , այլ պյասու ամենայնի յաղագս ոչ լռեալ վճարեալ իմ թէ յանկայացի Կայսեր զոհաւորութն օրհնեն աղօթել եկա-ւորին մինչ իրն Կայսրն յարկէ ներքեւ իւրմէ պէտք նռոնալ իւր , նմէ կանգուն իցէ բիւզանդեան , Կայսրն իմն ա- նեցի առաջի սոյն իւրում առաքելութեանց և մի- նիլ : Յաւաստեաց ժամանակս անմոռաց զօրն բաղձանց , որպէս գիւտ ձանձրոյթեցից առաւել , յարկաց յա- ւետենից , յայնժամ և իմն Կայսրն յարուցեալ եր- կարեաց 'ի վերայ սոյն զայս յաւիտենական 'ի հաստատելի Ներսէս յաղթ ազգաց մնացելայ կարգ զնեսանել Կայսրն Կայսերական Մեծութեան զի համբուրեցից , այլ ոչ կամեցաւ սալ . յորժամ և և զատեսի ձեռնարկութեամբ աստղի գնմայ կարեկ էսիմ Համբուրել զՁեռն առաւել Աստուծոյ , և լռեալ գոյն թող նա և ես համբուրեալ զՁեռն Նորա 'ի խոնարհեցուցելոյ զգլուխ իմ նիկ յառանձ- նարանէ անտի " :

Նոյն երեկոյ Ն. Արքայան Հայրապետ Կայսերա- կան առանձնասենեկէն դուրս ելաւ . փառօքն բազ- մեցուցանելով այն աթոռին վրայ կենդրոնեան առ- ջեւ կանգնեցաւ մինչ դար . բայց Նորին Կայսերական Մե- ծութիւնը իր ամենայնաւոր Հայրէն բաժանուելէն ե- տև՝ գնաց գէպ 'ի մեծ սենեակը ուր երեկեալ երեւ- ելի Կախարդաբիւր (Մեծագոյն) և առաքինագոյնները (Հեռաւորեալ) հարկաւ ազգի վրայ կանգնած էին ոչ- բոլոց մէջէն անցնելով առաջեցաւ գէպ 'ի ներքին գոր- ծոց Կախարդաբին մէջ . որուն՝ սրտին աղախուա- թիւնը յայտնելով , շնորհակալութիւն ըրաւ Ն. Արքայանին ամենայն Հայոց Հայրապետութեան . և Հաստատութեանց Համար . բայց այ թէ շատ ժամանակէ Հետէ այսպէս ախորժ ան- կեղծութեան մը չունենալ . ինչպէս որ այսօր Պատ- րիարքին Հետ . և ասանկ այն տեղ ժողովուած Ե- րեսփոխաններուն ալ սրտին զուարճութիւնը Հրաժշտե- լով ամարանոց առանձնելով և սնչու գնաց Իր Կայ- սերուհւոյն բնակարանն ու բազմապատուեց այն սրբա- սէրութիւնը որ գտած պատուական Հիւրէն . բայց ամ- մենէն աւելի գեղեցիկը այն է որ յանկ Կայսրը բռնելով թէ "Հաւաք զի աշա 20 ամի էն կարուող անհայտարար զգացում Տէրութեան յայտ Էջմիածնի և կողմանց Նորա :

Յս. 4 դեկտեմբերի շաբաթ օր ցերեկուան ժամը 12 ին , Արքայան Արեւապետութիւնը կը ներկայանայ Ընդհանուր Կայսերուհւոյն ալ , ներկայ էին Կայսեր երեք Երկրորդքն ալ ու նշմարեալ մեծա- զաւակական պատուով մեծարեցաւ .

Յս. 5 նոյն ամսոյն կիրակի օր Մեծ Կնոջ Աշ- խարհ Պաւլովիչի ներկայացաւ . և կէսօրէն ետև Նորին կենակից Մեծ Կնոջս Էլէնի Պաւլովնա-յին . այս Կայսերական Բարձրութիւնք ալ պատուե- ցին Արքայան Կաթողիկոսը . պէտքէ Հերթերբատա- թեամբ :

Ասոր կը յաջորդ Հաստատ թէ մտ երեւ- ցեան ընկեր Հաստատաբերոյ Մեծ Վեհարանին ծխատա- պարք՝ եկեղ Ա . Պետրպուրգին գէպ 'ի իր ազգր Պալերնոն :

Կը լսենք նաև թէ Արքայան Կաթողիկոսը Ա. Պետրպուրգէն եղաւ . Մոսկովայ և Նոր Նախի- ջեւան քաղաքները հանդիպելով և այն տեղերոյ բանակը օրհնելէ ետք , այն քաղաքներուն մէջի ազ- գիս Հոգեւորական կառավարութիւնը ալ աւելի որի- նաւոր վիճակի մէջ դնելու Համար , և մանաւանդ ա- նոնց դպրատուններուն վրայ Հարկաւոր Հոգաբարձու- թիւնները ընելու , և Հոգեւորական աշակերտներուն Համար ալ յատուկ ուսումնարաններ Հաստատելու վասն զի այն քաղաքներուն մէջ ալ մեր ազգէն բաւա- կան ժողովուրդ. ունինք . (տես Թիւ 19) :

Երկրագործութէն (Կիսակի) ժամանակաց Հիւ- սիսային ճանապարհներու անհանգստութիւնները , առնելով տարածան փողերն ամբող :

Ըստ լսելուս Հայաստանէն ձմեռը բաւականա- նէն շատ ամրանել եղեր է , այսինքն ցուրտը աւելի սաստիկ , ձիւնը և անձրեւ առատ , մրրիկները շատ զէտ . բայց միայն ցորենը զարկեր և բանջարք չափա- ւոր : Պաշտօնեան Հասանցը այս տարի ամենէն ժամանակէն ձայնը չի լսուեցաւ այն կողմերը . և ուրիշ Հիւանդութիւններ ալ սաստիկ տարածուելէն պակաս : Ամառնային ուժգնութեան որ օրէ վրայ առաջ կերթայ՝ ամառը կը յաղթէ վիճակի մէջ է , և որ մեծ է ընդհանրապէս առողջ և բարեկարգութիւ- նը բարգաւաճելու վրայ է , և ամեն կողմէն Համաս- տուածայ չինութիւններուն հիմնարկութեան և Հաս- տատութեան փոյթը ալ շատ ջանք կը լայ :

Ըստ նոր լուրի , Մէկարի — Ջէբբրաճ Օսմանեան բանակին Պարսի Պէյին Հրամանատարութեամբ , Մեղամիկէն պաշար մը նուաճեալ Հառաջ կը լսուի թէ այս օրերս նոր ժամանակի մը ձգուի է այս տեղ :

Ըստ 5 ին ալ Անձաւ բանակ Օսմանեան փր- րէկաթը Հիւսէյին Պէյին Հրամանատարութեամբ Կրետէ կղզին գալով քաղաքն նաւահանգստին խարսխեց :

ղութեանց և Հովանաւոր մէջ կանձին :

Եւրոպիոյ ատարինի մարդիկ երբեք իրենց անհրա- ժեշտ պարտաւորութեանց լիօ չեն ճնար . ոչ իրենց յաջողութեամբը կուրախանան , և ոչ ձախորդու- թեամբ ալ կը վհատին . այլ քաջութեամբ և խոհե- մութեամբ կը կառավարեն իրենց գործը ինչպէս վիճակի մէջ . վեհանձնութեամբ իր նեղութիւններուն Հետ չեն մաքառիր . այլ խոհեմութեամբ կը փախչին Պարսին մարդոցէն պէս Աստուծոյ ձեռքէն , թէ- պէտ կորող ալ ըլլան զանոնք պատմելու . բայց միայն Եւրոպացի բազդը Հոմանատարութեամբ կառավա- րելին , կարդալով որոնց Հայր եղէն ատեն մը մի- նակ և անզուգական զեկին է մարդոց սրտին , որով և աշխարհիս ինչ կարենք փոխադրելի փառաւոր էլլայ , կրնայ այնպիսին իր նաւը անվտանգ նաւահանգիս- տին մէջ Հասցնել :

Աստի փախելը պէտք է վիրաւոր ինչպէս Հոգա- ծութեան ինչպես որ կը փախչին մարդիկ անձրե- ւէն : Թէպէտ և կը ձանձրանան ալ թէ երկինք օգտակար զարդերուն մէջն է :

Տնտեսական Հարկաւոր գիտելիք

Կոշիկ չուրութեան Համար .

Կաշին չուրուելու Համար , ամանին մէջ գրգռիմը ջուր վերցուն բաղկին առջեւը (պայր թիւմիդն սենով նըտակը) խաշելին փոխ ընելու մէջ ձգելու է . կամ ատոր քանիմը խարիւք (հանդէ) անիվները կաշին ա- մանին մէջ ձգելու է . անանկով կանթը կուղէ բաց տեղ՝ դրուած ըլլայ կուզէ դոց տեղ , երկար ատեն կենայ գինանալ , որ առանց այս զգուշութեան Հանդի- թէ մէկ օր կը գինայ :

Առաջին Աղեղ եփելու ատեն՝ չեփուելու համար .

Թէ որ սառած (սանմաշ) ձկները առանց զգու- շութեան եփուելու ըլլան , ցրտէն եղած սա- ռը ձուկին մարմնոյն կը կոտրէ , որով , մէկը Հաստատութիւն ալ (փէքիզը) Հանել ալ և ունեցած սեփհական Համագամնտոյն ալ կը կորսնցընէ . ասոր մէկ Հնարքն ձուկը ձուկին բնական եղած Հրաման մեր կանոն կամաց կերտն դանդաղ տալն է . ասոր անանկ գիտելաւորի մէջ ձուկը պաղ ջրով լեցու- ած ամանին մէջ ձգելու է . այն ջուրը Հեղուկ ըլ- լալով ձկներուն անհնար բարակ չորութեամբ ձուկին սառը Հալեցնելու կուզէ . բայց Հետզ մէկ վայրկեանին եաւ կը Հեղուկութիւնը կորսնցնե- լով ձուկին բոլորը ծածկ առանց կը կազէ . այն ժամանակը այն աստիճան Հոգէն Հանելով նոր ջրին մէջ ձգելու է , և երբ որ այն ջուրն ալ սառելու ըլլայ՝ նորէն ուրիշ անմիջապէս լցուած ջրի մէջ պէտք է ձգե- լու . և աստիճան կրկնելու և փոխելու է մինչեւ ջու- րը մինչեւ որ ձուկին բոլոր սառոյցը բոլորովին ջուրին բնական ջերմութեամբ . և երբ եփելու Համար կրակին վրայ դրուելու ըլլայ չի կոտրուիր և ամե- նեւին սրածութիւնը չի կորսնցըներ :

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

Գեղեցկագիր յիշատակութեան այս գրագրութեան Հայ- տանից , աշխարհիս մեծ ալ երկայնութեան արժէք անհամ- պատասխանեաց Համար . ամենայն մեծ է իր բնութեանց յի- ձեալ յաւելուածութեանց : Որոց մէջ Հայրապետ մէջ ա- ռաւելութեամբ անթեղեալ առաւելեալ կրակը , մաքրեալ ամբ վա- նեաց մորթէ և ազատ եւս մաքրելով մեծութեամբ առեր Հայոց ամէնալ՝ զանձ իւրեալ . պատարագաւոր յիշատակելու՝ ըստ եւ զանձ որ նոյն մէջ յանձ արտի բարեգործ ամեն էր : Այսպէս անդրանիկ ալ մեզ առանց զանձ յանձին , այս զանձ եւ ըստ . կամ եւ մեզ քաղաքութեան ընդ մէջ եւ մեզ , և յօրութեան ընդ մէջ եւ խնձոր :

6 ին, Հինգշաբթի առաւօտուն քաղաքիս Հրէից գերեզմանատան մօտ ապաստանած, յոյն մարդու մարմին մը գտնուեցաւ, որ ձեռքի գործարանաց բանուորներէն է եղեր. և պատճառը կ'երևի որ քաղցածութենէն մեռած է, վասն զի կոշտացած էր. ամբողջ գործը դեռ ձեռք չանցաւ, թէպէտև այդպէս պատահմունքներ ալ եղան կառավարութեան կողմանէ:

Քաղաքիս վաղեմի սովորութիւնն է, որ աղքատի գործերը օգնութեան միջոցաւ տնօրինելու, և անոնց վերաբերեալ կառավարութիւնը օրինաւոր կերպով հոգացողութիւն ընելու համար, ամեն տարի Եղ-վոլին ժողովք կ'ըլլայ՝ ուր վիճակիս Առաջնորդ Եպիսկոպոսին նախագահութեամբ կ'ընտրուին և կը հաստատուին, և տարեգլխին Տարեկան իշխանները. վերատեսուչները և գործակալները իրենց հաշիւները ցուցնելով, կը հրաժարուին իրենց պաշտօնէն: Ընտրութեան ժողովքը կ'ըլլայ միշտ քաղաքիս Լուսաւորչական եկեղեցւոյն մէջ Զատիկէն երկու շաբաթ առաջ. բայց այս տարի բուն ընտրման ժամանակէն նոյն օրը կատարուիլ չի յաջողելով, երեկեան օրը՝ համաձայնութեամբ աղէկ և միաձայն կերպով՝ ընտրութեան հաստատութիւնը ազգային կերպով վերջացաւ, որոնք հետևեալ պատուաւոր անձինք են:

Տարեկան իշխանք

Պարոնայք, մահտեսի Ստեփան Եղիազարեանց
մահտեսի Պօղոս Պարթամեան
մահտեսի Յակոբ Պռոշեանց
մահտեսի Յակոբ Ճէլալեան
Թադէոս Աւագեան

Սուրբ Մեսրոպեան դպրոցին վերատեսուչք.
Գրիգոր Եղիսեան Թորոսեան Աւագ
Յովհաննէս Խաչատուրեան Թորոսեան Ընդգիւղ:

Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյն վերակացու.
մահտեսի Գրիգոր Տ. Եղիազեան:

Հիւանդանոցին վերակացու մահտեսի Եսայի Եղեքեղեանց:

Խանութական Հիւանդանոցին վերակացու Ստեփան Պարոնիկեան:

Երեցփոխան սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյն մահտեսի Կարապետ Միքիթիանց:

Ամէն նոյն եկեղեցւոյն Յովհաննէս Ներսէսեան:

Նոյն եկեղեցւոյն՝ բաժնանց թաղէ բնակարաններուն վերակացու Կարապետ Տէրգէորգեան:

Քաղաքիս հայոց Խորայքի Վարժարանին մահտեսի Ստեփան Փափազեան:

Երեկուան կէս գիշերէն երկու ժամ չափ առաջ, քաղաքիս արևելեան կողմը կամարի գետոյն մօտ ընէն յանկարծ սոսկալի բոցեր երևնալով՝ գոռալովն քաղաքիս ժողովուրդը վրդովեց. մինչև անգամ շրջակայ գեղերէն իջան. այս անգամ զարմ Աւետեան փողոցին չինել տուած հայոց ամբարանոցն էր, նորը ցամաքային ճանապարհորդաց համար պատրաստութեան պակսելով հաստատուեցաւ. բայց հիմայ հարկաւոր չըլլալուն ծածկուած էր, և շրջակայ տեղացիները ուրիշ չէ՞ին կրնար չըլլալուն համար. թէպէտ միայն մեխը գործածել՝ թէպէտ օգնութեան հասան, բայց տեղոյն հեռաւորութիւնը օգնութեան ժամանակ չի թողուց:

Հիսագայ օգոսի լուրը՝ ժամանակէ մը 'ի Վիեննա հրեկատանոց մանուոր գրով աւեր էին, որ կը ծանուցանէր մեզ հրատարակելու, թէ կառավարութ-ական պաշտօնի Մեհմետին որ է որդի Լեհաց պարոն Պետրոս Լազարեանին հանգուցեալ է 'ի Տէր Կալկաթա քաղաքին մէջ. Բոյեա մաստուր բոլոր հիւանդութեամբ:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ապրիլ 5:

Այս օրերս նշանակութեան արժանաւոր ամենևին քաղաքականութեան լուրեր չկայ. Բարձրագոյն Կառավարութիւնը քաղաքական արտաքին գործերէն ազատ ըլլալով, ամենուրեք և մասնաւոր բարեկարգութեանց և Եվրոպայի գործերուն վրայ անդադար հոգ կը տանի:

Նոյնք. Պետերբուրգի վերջին օրերս երկու խորհուրդ եղան Բարձրագոյն փոխարքային նախագահութեամբ և կրսեն թէ այս երկու գումարութեանց վրայ էին. Ռուսական զօրք զինուեցան վերջին նշանակը, և անմիջապէս ազգաց միջոցներ գործքի դրուեցան, հասարակաց հաղորդութիւնը ամլկոց չարագործ մարդերուն խառնութեամբ պաշտպանելու համար որ խաղաղութիւնը կրկին բորբոքելու այն տեղ:

— Կրսուի թէ Մեծ Եպարքոս Ասլիմանը մօտ օրերս Պէյլէր պէյի Կայսերական ամարանոցը երթալու է:

— Կայսերական պալատին մէջ մեծ փառքով Աբտ-ծափառ Խաթուններին փոքրիկ Իշխան Բէրաք հարսանեաց օժիտը կը պատրաստուի, որուն և հարսանիքը Հիւնիս ամսուան մէջ ըլլալու է կրսուի:

— Փաշէրանոցին մէջ չարոմակ նոր տուն կը կարուին:

Փարիզու գեսպան Վելիմուր Ախէքիս փաշային որդւոյն Էլի պէյին խօշարկանի ատրճան շնորհեցաւ:

Ամսոյս 4ին Վելիմուր Լիոս Բէրինիկը հանգիստաւոր պարու կոչուեցան (տուր) ըսուած իր պալատին մէջ, ուր հրաւիրեալ էին Բարձրագոյն Դրան պաշտօնատարներէն 'ի զատ զանազան ազգաց պատուաւոր երեւելի անձինք ալ:

— Բուսրիոյ դեսպան Վսեմ Աթէնքի կոմսը անցեալ երկուշաբթի Վսեմ. Ռիֆաթ փաշային հետ տեսութիւն ընելու գնաց:

Պաւարիոյ դեսպան Վսեմ պարոն Պուրքենէյը Բարձրագոյն Դուռը գնաց, արտաքին գործոց պաշտօնատար Ռիֆաթ փաշային այցելութիւն ընելու:

— Անցեալ ամսոյն 28ին Վսեմ Խուրշիտ փաշան որ Կայսերական հրովարտակով Տամասկոսի և Սայտայի կառավարիչ անուանուեր էր, Լօնտոնցի կառավարիչ կարգեցաւ ուր հիմայ կը վարէր պաշտօնը. որուն նախկին պաշտօնը Վսեմ. Օսման փաշային յանձնուեցաւ:

ՍՈՒՐԻԱՍՏԱՆ

Պէյրութ 22 մարտ. երկու օր առաջ Աւստրիական Լլոյտ ընկերութեան Պարոն Լոյտի բոլոր շոգենաւով Եղիպտոս ընդհանուր զօրապետ Վսեմ. Նամիք փաշան Կոստանդնուպօլիսէն հասաւ այս քաղաքս. նաւէն ելլալուն, քաղաքիս պաշտպան զօրքերը կարգաւ զատուորուած էին. ուր տեղ և քաղաքիս կառավարիչ Վսեմ. Եսաատ փաշան ներկայ էր Վեհափառ Սուլթանին բարձրագոյն հրամանաւ, Նամիք փաշան քաղաքին դուրս տանը մէջ աւելց բնակելու և կ'ըսեն թէ 15 օր չափ պիտի մնայ այն տեղ:

Շատ կը յուսացուի, թէ այն բոլոր պաշտօնատարին զինուորական գործոց բաւական յաջողութեամբ և 'ի վաղուց ծանօթ խաղաղասէր բնաւորութեամբ Եգիպտոսին խաղաղութիւնը ալ աւելի յաջող վիճակի փոխուելու է:

Լիբանանու Տիւրզիներուն երկիրը բնակող Անտիլեանէն, որոնք 1,500 էն մինչև 2,000 չափ անձինք Քաւսնիէ ժողված կը մնային, իրենց բնիկ տեղերը վերադարձան. ուր կ'ըսուէին փաշային արդեան կարգադրութեան համեմատ քրիստոնեայ իշխանի կառավարիչնը անձինքը, այս ընթաց պարագայի մէջ արդար. Լյուս փաշային անօրէնութիւնը շատ խոհականութեամբ և զգուշութեամբ էր:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂՂԻԱ

Փարիզ 20 մարտ: Այս մայրաքաղաքիս պատնէշներուն շինութիւնը՝ որուն դէմ մինչև հիմայ շատ անգոր բողոքներ ըրին, հիմայ մեծ եռանդով յառաջ կը տանին և շարունակ անչափ գումարներ ծախք կ'ընեն անոր համար: Փարիզը հիմայ ներսէն բաւական դուռ հիւսակ և հեծելազօրքով պաշտպանուած է. Նաև 4,500 հետևակ զինուոր, հրամանատար, ձիաւոր զինակիրներ, փոյթատար ջորջանակիրներ և 17 գունդ զօրք ալ քաղքին ամէն մէջ տուրք փարախ հեռի տեղը կը կենան. որոնց ընդամէնը 31 գունդ է որ 75 հազար հոգի կ'ընէ հրամանատարներէն, հետևորդ զինուորներէն, ջրհանակիրներէն կամքի զինուորներէն քաղքի ձիաւոր զինակիրներէն և սպասաւորներէն 'ի զատ ընդ ամենայն 80 հազար հոգիով բոլոր բանակը կը պահպանէ այս քաղաքը:

ՍՊԱՆԻԱ

Ամսոյս 11ին, Իտալիոյ թագուհին նախկին փոխանորդ և մայրը՝ Քրիստինէ թագուհին Մադրիտ մեծ հանդէսով:

Տեղւոյս օրագիրները միշտ Մարոքներուն դէմ ըլլալու պատերազմին վրայ կը խօսին: Մարոքի դաշնակրաց, էլ Կրալու օրագրին նայելով 8,000 հետևակ և 8,000 հեծելազօրք կը բաղկանայ. բայց պատերազմի ժամանակ անիւնոնս զօրքերէն կրնան յաղթանակ ունենալ կ'ըսէ նոյն օրագիրը:

ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտրա մարտ 18: Համայնականութեան մեծը հիմայ բոլորովին Օքընէլի վերաբերեալ հարկաց խնդրոյն վրայ դրուած է. արդէն դատաստանաւ բանը տարիէ մը 'ի վեր անոր դատաստանը վճռել է: Պ. Օքընէլը այս վճռին չի հնազանդելով մինչ ունի Լորտերուն խորհրդարանին բողոքել վասն զի այս խորհրդարանին գլխաւոր քննութեան մէջ շատ թշնամութիւն կ'ըլլայ:

Անգլիոյ իշխանազունը ամսոյս 15ին Պրուսիոյ թէնեկով նոյն օրը Օսմանեան հասաւ և հետևեալ օրը իր ճանապարհորդութիւնը շարունակեց Պէտրոպոլիսէն անցնելով դէպ 'ի Պետերսբուրգ: Պետերբուրգ թագաւորը որ Վիէննոյի թագուհին մօտիկ ազգական է և Անգլիոյ իշխանազունին հօրեղբայրը, իր եղբօրորդւոյն հետ մինչև Բրունսուիք աճապարել կրնայ Անգլիոյ հասնելու կը կարծեն թէ Անգլիոյ իշխանազունը Պէրլին երթալու է: Բրիտանիոյ թագուհին կողմանէ Բրունսուիք թագաւորէն ներողամտութիւն խնդրելու անոր խօսք տուած այցելութիւնը չի կատարելուն համար:

ԱՍԻԱ

Այս տեղիս օրագիրները և մասնաւոր գիրեր Ճապոն կամ թագաւորին մահուանը վրայ մանրամասնաբար կը խօսին: Այն իրէն Նոյեմբեր թագաւորը իր հօրին առանց, անոր որդին Օսկար առջինը Սուէտի և Նորվեկիոյ գործակալներ մէկ ժողովելով անոնց առջեւ երդում բրաւ իրեն օրէնքներուն համեմատ ազգին օգտին համար հաստատութեամբ ծառայելու, գործակալները ալ անոր փոխարէնը ըրին:

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Օսմանեան 8 Ապրիլ:

Լօնտրա	109	
Մարսիլիա	169	
Թիֆլիս	440	446

Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ [illegible]